

Dana 22. veljače Društvo je obilježilo prvih 25. godina postojanja. Ponosni smo na naš srebrni jubilej. Dosadašnja postignuća nas obvezuju, stečeno iskustvo će nam pomoći, a s problemima ćemo se boriti kako najbolje znamo i umijemo. Pozivamo sve članove i prijatelje Društva na suradnju.

Srebrni jubilej Društva prijatelja glagoljice i važnost datuma 22. veljače

Vrijednu obljetnicu proslavili smo u Hrvatskom državnom arhivu u Za-



grebu. Svečanost je započela u 18 sati nastupom mješovitog pjevačkog zbora *Baščina* DPG-a pod vodstvom maestra Marijana Tučkovića, a nastavila se prigodnim programom koji je nazočne proveo kroz protekle godine i desetljeća djelovanja Društva. Na početku se prisutnima obratila djelatnica Arhiva, gospođa Darija Hofgräff, koja je podržala ideju Društva o suradnji s ovom uglednom institucijom. Suradnju je predložila Jasenka Štimac, prof., rizičarka Društva i voditeljica glagoljaške skupine u OŠ Dragutina Domjanića, a program je osmislila u suradnji s predsjednicom Društva, Kristinom Repar, prof. Prezentaciju pod naslovom *Srebrni jubilej Društva prijatelja glagoljice (1993.–2018.)* održala je Kristina

Repar, prof., a potom su o povijesti Društva govorili dosadašnji predsjednici: prof. dr. sc. Vladimir Čepulić, mr. sc. Narcisa Potežica i Biserka Draganić, prof. Nažalost, prof. dr. sc. Darko Žubrinić, drugi predsjednik, nije nam se mogao pridružiti, zbog viroze. Tajnica Društva, gospođa Mirna Lipovac, iznijela je statističke podatke o broju članova te o njihovoj dobnoj strukturi, stručnoj spremi i geografskoj rasprostranjenosti. Najmlađi glagoljaši, učenici OŠ Dragutina Domjanića pod vodstvom Jasenke Štimac, prof., izložili su svoje radove i opisali zašto vole glagoljicu. Večer je završila nastupom vokalnog sastava *Hrvatske ružice* iz Ženske opće gimnazije Družbe sestara milosrdnica iz Zagreba pod vodstvom predsjednice Društva, Kristine Repar, prof. Donosimo nekoliko fotografija, a ostatak možete pogledati na poveznici: <http://www.arhiv.hr/lzlozbe-i-dogadjanja/ArticleId/104/oamid/1633>

Istoga dana točno u podne Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu obilježila je svoj dan svečanošću kojoj su nazočili brojni ugledni predstavnici akademskoga, kulturnoga i političkoga života Hrvatske. Glavna ravnateljica NSK, dr. sc. Tatijana Petrić, u svojem je izlaganju opisala brojne programe u protekloj godini, kojima je Knjižnica potvrdila svoju ulogu čuvarice i promicateljice vrijednosti hrvatske znanstvene i kulturne baštine. Predstavila je projekt *Hrvatska glagoljica* koji je rezultirao portalom glagoljice, koji se nalazi na ovom linku: <https://glagoljica.hr/>. Društvo prijatelja glagoljice jedan je od suradnika Nacionalne i sveučilišne knjižnice na tom projektu.



Glavna ravnateljica NSK uručila je zahvalnice pojedincima i institucijama koji su pridonijeli uspostavljanju portala. Tako je zahvalnicu za osobni doprinos primio gospodin Juraj Lokmer, dopredsjednik Društva, a u ime Društva zahvalnicu je preuzela Mirna Lipovac, tajnica Društva. Zahvalnica NSK posljedica je rada članova DPG-a doktoranda Ivan Ferenčaka, mag. hist. art.; Ksenije Tomić, dipl. ing. arh.; Jurja Lokmera, dipl. ing. kem. teh.; doc. dr. sc. Jelene Vignjević; Biserke Draganić, prof. u suradnji s dr. sc. Maricom Čunčić, prof. dr. sc. Milanom Mihaljevićem, dr. sc. Sandrom Požar, dr. sc. Andreom Radošević iz Staroslavenskoga instituta i dr. sc. Grozdanom Franov-Živković i prof. dr. sc. Ivicom Vigatom iz Zadra na projektu *Hrvatska glagoljica-informacijsko središte*, kao i na povezivanju NSK s pojedincima i ustanovama koje se bave glagoljaškom baštinom. Glavnu je ravnateljicu NSK o radu DPG-a na projektu *Informacijskoga središta* obavijestila gđa Ana Rubić i na taj način omogućila početak suradnje. Na portal Hrvatska glagoljica bit će stavljen časopis *Baščina* koji je plod rada glavne urednice Mace Tonković, prof., odgovorne urednice Biserke Draganić, prof., dizajnera dr. sc. Filipa Cvitića i Ede Kadića, te Uredništva časopisa.

Zahvalnicu u ime Staroslavenskog instituta primila je njegova ravnateljica, dr. sc. Vida Vukoja, dok je za osobne zasluge pohvaljena voditeljica knjižnice Staroslavenskog instituta, Blanka Ceković, prof., dipl. knjižničarka. Na mrežnim stranicama Staroslavenskog instituta objavljen je članak pod nazivom: *Hrvatska nacija u znaku glagoljice* koji se nalazi na ovoj poveznici: https://www.stin.hr/hr/article/187/hrvatska_nacija_u_znaku_glagoljice.

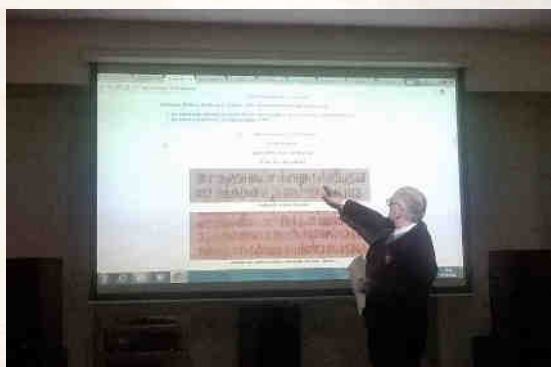
Dan ranije, 21. veljače, *Jutarnji i Večernji list*, za svoje su čitatelje pripremili besplatne priloge: plakat i knjižicu s glagoljskim slovima, kao i članke kojima su približe upoznali čitatelje s nastankom, razvojem i značenjem glagoljice za Hrvate.

S radošću pozdravljamo inicijativu da Hrvatski sabor datum 22. veljače proglasi nacionalnim Danom hrvatske glagoljice. Naime, toga je dana 1483. godine tiskana prva hrvatska knjiga *Misal po zakonu rimskoga dvora*. Otisnuta je na uglatoj glagoljici, a napisana hrvatskim crkvenoslavenskim jezikom. Bio je to prvi misal u Europi koji nije tiskan latinicom na latinskom jeziku, a Hrvati prvi narod koji su imali knjige otisnute svojim pismom i svojim jezikom.

Sveučilišna knjižnica Rijeka je u četvrtak, 22. veljače, od 17 do 19 sati održala *Dan otvorenih vrata* stalne izložbe *Glagoljica* uz stručno vodstvo i zanimljiva predavanja za posjetitelje.

Osvrt na ostale događaje

Započinjemo nešto starijom, ali zanimljivom viješću. Od 24. do 27. listopada prošle godine održan je 20. saziv Male staroslavenske akademije *Dr. Antun Mahnić* iz Krka. Tema manifestacije bila je obilježavanje 120. obljetnice dolaska Antuna Mahnića na čelo Krčke biskupije sa ciljem boljeg upoznavanja zavičajne povijesti i kulturne baštine otoka Krka i njegovog šireg okruženja kao dijela nacionalne i europske baštine. Kroz proteklih dvadeset godina u radu Akademije sudjelovalo je više od 600 učenika šestih i sedmih razreda krčkih osnovnih škola kao i gostujućih škola iz okolice, a također i pedesetak nastavnika. Rad Male staroslavenske akademije svojom stručnošću podržali su akademici Branko Fučić, Anica Nazor, Josip Bratulić i Stjepan Damjanović, te brojni stručnjaci, kako s otoka Krka tako i izvan krčkih prostornih okvira. Naročito uspješnu suradnju MSA ostvarila je sa svećenstvom Krčke biskupije. Zahvaljujemo akademkinji Anici Nazor na informaciji o ovom događanju i donosimo fotografiju medalje koju je u znak priznanja za dugogodišnju suradnju dobila od Male staroslavenske akademije.



Članovi obitelji Kezele vlasnici su izuzetne zbirke starih i rijetkih knjiga koje skupljaju desetljećima. Izložbu pod nazivom *Glagoljske knjige obitelji Kezele* postavili su 30. siječnja u auli Gradske knjižnice na Starčevićevom trgu, a mogla se razgledati zaključno s 22. veljače. Bila je to prva privatna (obiteljska) izložba knjiga u dugoj povijesti ove knjižnice.

Nekoliko dana kasnije, 7. veljače, prof. dr. sc. Darko Žubrinić održao je predavanje *Hrvatska glagoljaška baština i izložba knjiga iz biblioteke obitelji Kezele*.

Ljubaznošću g. Željka Vegha, voditelja Zbirke starih i rijetkih knjiga Gradske knjižnice, na poveznici <https://youtu.be/isxrErdaQaw> imamo mogućnost pogledati i poslušati predavanje koje je u cijelosti snimljeno, na čemu mu posebno zahvaljujemo.

G. Đuro Vidmarović, predsjednik Društva hrvatskih književnika, objavio je krasan osvrt na najnoviji broj časopisa *Baščina*. Članak pod nazivom *Časopis vrijedan pozornosti* možete pročitati na poveznici: <https://www.hkv.hr/izdvojeno/komentari/dvidmarovic/28625-d-vidmarovic-casopis-vrijedan-pozornosti.html>.

U organizaciji Odjela za hrvatsko glagoljaštvo Matice hrvatske, u utorak 6. veljače održana je projekcija filma *Varaždinska Regina angelorum*. O filmu su govorili znanstvena savjetnica HAZU-a, dr. sc. Hrvojka Mihanović-Salopek, scenaristica, redateljica i voditeljica projekta *Digitalno snimanje hrvatske mariološke baštine* te Alojzije Prosoli, producent filma. Predstavljanju je trebao prisustvovati i prof. dr. sc. Juraj Kolarić s Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Zagrebu, ali ga je bolest spriječila.

Najveća tiskana knjiga na glagoljici u Hrvatskoj – *Hrvatski Brevijar* – s više od tri tisuće stranica u četiri toma autorice Dunje Lakuš, u izdanju Zaklade Rhema, predstavljena je u ponedjeljak 12. veljače u Gradskoj knjižnici Marka Marulića u Splitu. U Brevijaru je s lijeve strane glagoljično pismo, a s desne latinično pismo. U knjizi se ističu brojne molitve i mise, kao i pobožnost Isusu Kristu, a poglavlja su posvećena Presvetom Trojstvu, Duhu Svetom i Svetom Križu. Opisano je i više od 120 Gospinih svetišta diljem krajeva gdje žive Hrvati, te velik broj molitvi posvećenih Majci Božjoj. U njemu je opisana i pobožnost hrvatskog naroda izvan domovine, a donosi i nekoliko stotina fotografija svetišta i crkava. Autor projekta i urednik izdanja, g. Feđa Aaron Bučić, rekao je da je *Hrvatski Brevijar* jedinstveno izdanje i podsjetnik na činjenicu da su Hrvati jedini narod u krilu Katoličke crkve koji je, zahvaljujući popovima glagoljašima, od samih početaka prihvaćanja kršćanstva Riječ Božju slušao na svom jeziku.



U četvrtak, 15. veljače u Nadbiskupijskom pastoralnom institutu uz prigodni program otvorena je izložba učeničkih radova pod nazivom *Az buki vidi glagole...Ja slova znajući govorim...* nastalih tijekom prošlogodišnje manifestacije *Otvorena vrata zagrebačke glagoljaške riznice*. Izložba se može razgledati do 15. ožujka. Na izložbi su predstavljeni radovi učenika osnovnih i jedne srednje škole, a izložbu je postavila Jelena Mičić, mag. hist. art.

Za emisiju *Kulturne minute* Hrvatskoga katoličkog radija o izložbi je govorila je Biserka Draganić, prof., a snimku možete poslušati na poveznici: <https://www.facebook.com/christine.lbionde/videos/10155349888501238/>. Profesorica je napisala i članak o izložbi, koji je objavilo *Hrvatsko slovo*, tjednik za kulturu.

Sredinom veljače u Željeznom (Eisenstadtu) u Austriji, objavljen je novi broj *Hrvatskih novina – tjednika Gradišćanskih Hrvatov* iz koje ga doznajemo o posjeti doc. dr. Jelene Vignjević sa zagrebačkog Učiteljskog fakulteta, a ujedno i naše članice, Pedagoškoj visokoj školi Gradišće. Navedena visoka škola u svom programu ima i studij Gradišćanskohrvatski/Hrvatski, o čemu smo već pisali u *Novostima*.

Donosimo osvrt iz *Hrvatskih novina*: Gđa. Vignjević je "održala zanimljivo predavanje o ulogi glagoljice u sridnjem vijeku kod Hrvatov i je nazočne upoznala s najstarijimi glagoljičnim spomenici u Hrvatskoj ... Po predavanju je održala i glagoljičnu djelaonicu, kade su se studenti i studentice i u praksi upoznali s ovim najstarijim hrvatskim pismom".



Medije je srednom veljače preplavila fotografija hrvatske predsjednice Kolinde Grabar Kitarović u crnom kaputu s riječi *hrabrost* izvezenom zlatnim koncem na orukavlju. Time je i naša predsjednica po drugi put postala promotoricom starog hrvatskog pisma.

Započeo je drugi semestar programa pri Sveučilištu za treću životnu dob pod nazivom *Hrvatsko glagoljštvo u kontekstu hrvatske i europske kulture nekada i danas*. Voditeljice programa su Biserka Draganić, prof. i Kristina Repar, prof.

U sklopu ovogodišnjih tripundanskih dana – Dana Bokelja u Rijeci, kojim Hrvatska bratovština *Bokeljska mornarica 809 Rijeka* promiče kulturne i povijesne vrijednosti Bokelja i Boke kotorske, vrijedna članica Društva, gospođa Ljubica Štambuk, održala je 23. veljače

predavanje pod nazivom *Spomen na don Graciju Brajkovića, zaslužnog bokeljskog svećenika i znanstvenika*. Mons. Gracija Brajković (1915.–1994.) je, osim značajnog rada na očuvanju i izučavanju hrvatske nacionalne baštine i njezinoga dodira s drugim kulturama (prvenstveno s crnogorskom), u Škaljarima 1946. godine "pjevao misu na staroslavenskom", kako stoji u jednom njegovom pismu. Podsjetimo se da je baš u Škaljarima sačuvan Parčičev glagoljski misal iz 1893., i sve upućuje na to da je don Gracija misio iz toga misala. Poznavao je glagoljicu, što je prava rijetkost u Boki.



Tradicionalni, 27. po redu, Korizmeno-uskršni tečaj glagoljice započet će 7. ožujka, pod vodstvom prof. dr. sc. Vladimira Čepulica. Prvi sat se održava u dvorani u prizemlju Fakulteta elektrotehnike i računarstva u Zagrebu. Tečaj traje 12 sati, a polaznici uče glagoljsko pismo i čitaju tekstove Muke i Uskršnuća po sv. Luki iz prve hrvatske tiskane knjige – glagoljskoga *Misala* iz 1483. godine. Cijena tečaja, koja uključuje i nastavne materijale, je 50 kuna, a za učenike, studente i umirovljenike 30 kuna. Sav prihod tečaja namijenjen je Caritasu. Prof. Čepulic je prvi tečaj održao na FER-u 1992. godine, u najužem krugu ljubitelja glagoljice, i prije osnutka Društva.

Uz izložbe *Varaždinske glagoljske pergamene* i *Knjige glagoljaške – kapucinske, karlobaške*, postavljene u palači Herzer Gradskog muzeja Varaždin, o čemu smo pisali u prošlom broju *Novosti*, u sklopu *Srijede u Muzeju*, 28. veljače ove godine, održano je predavanje pod nazivom *O hrvatskoglagojskoj knjižnoj baštini*, koje je pripremila akademkinja Anica Nazor.

Krčki val, mjesečnik za kulturu življenja na otoku Krku, u broju za veljaču objavio je peti i posljednji članak iz serije *Glagoljica express* autorice Mirne Lipovac. U njemu se govori o nenastanjenom otoku Tijatu u šibenskom arhipelagu i glagoljici gdje je najvjerojatnije – nije bilo. Autorica je imala u planu i šesti članak, o glagoljici na otoku Zlarinu, za koji još nastoji dobiti konačnu potvrdu o (ne)postojanju dvaju glagoljskih dokumenata pisanih na pergameni.

Nova Istra naziv je časopisa za književnost, umjetnost i kulturu u izdanju Istarskog ogranka Društva hrvatskih književnika, pod uredničkom palicom dr. Borisa Domagoja Biletića. Početkom veljače objavljen je broj 3 za 2017. godinu u kojem se nalazi članak pod nazivom *Dragutin Antun Parčić – znameniti hrvatski leksikograf i glagoljaš* autora prof. Darka Žubrinića i Mirne Lipovac.

Marulić, dvomjesečnik Hrvatskog književnog društva sv. Jeronima u Zagrebu, u šestom, posljednjem broju za 2017. godinu donio je novi članak Mirne Lipovac, urednice ovih *Novosti*, kojim čitatelje *Marulića* upoznaje sa zbivanjima iz svijeta glagoljice.

Najava predstojećih događaja

Mješoviti pjevački zbor *Baščina* našega Društva pjevat će na glagoljaškoj misi (misi na hrvatskom crkvenoslavenskom jeziku) u nedjelju, 4. ožujka u crkvi sv. Franje Ksaverskoga u Jandrićevoj 21 u Zagrebu, s početkom u 18 sati.

U sklopu ciklusa *Hrvatska glagoljaška baština* DPG-a u srijedu 14. ožujka u 19 sati u prostorijama Nadbiskupijskoga pastoralnog instituta na Kaptolu 29 a, održat će se projekcija dokumentarnih filmova Bernardina Modrića: *Hrvatski dragi kamen – Baščanska ploča* i *Frankopani*.

Redovna godišnja Skupština Društva održat će se 5. ožujka u 18 sati, u velikoj dvorani Matice hrvatske, Strossmayerov trg 4 u Zagrebu. Pozivamo sve članove da nam se pridruže.

Glagoljica gdje je (ne) očekujemo

Sliku koju vidite izradila je u povodu 25. rođendana Društva prijateljica glagoljice njegova članica, gospođa Nena Promona Pralas na čemu joj od srca zahvaljujemo.



Do idućeg broja srdačno vas pozdravlja Uredništvo *Novosti*, želeći Vam mir i dobro.